

Чому в морі вода солона

Автор: Головка Наталія Дмитрівна

Літературне читання

УРОК №

Тема. В. Скомаровський «Чому в морі вода солона».

Мета. Формувати вміння працювати з текстом; визначати головних дійових осіб і характеризувати їх; розвивати навички читання віршованих творів, передавати почуття мовців, висловлювати оцінні судження; виховувати негативне ставлення до заздрощів і жадібності.

Обладнання: мультимедійна презентація.

Хід уроку

I. Організація класу до уроку

II. Перевірка домашнього завдання.

1. *Бесіда за змістом казки «Заляття золота й вогню».*

- Давайте згадаємо, що таке казка?
- Які бувають казки? Яка це казка літературна?
- Хто автор казки, над якою працювали?
- Розкажіть, хто з персонажів казки позитивний, а хто негативний герой?
- Яким був одуд Ходитут?
- А що можете сказати про птахолова?
- Чи справедливим було рішення птахів викликати свідка – вогнисту пір'їну?
- Що автор засуджує у цій казці?

2. *Переказ фрагментів казки.*

3. *Визначення головної думки казки.*

- Яка ж головна думка казки?

(Не можна мучити птахів. Зло завжди карається. Птахи мають бути вільними.)

- Що б сталося з природою, якби всі люди полювали на птахів, тварин, знищували рослин, дерева?

III. Мотивація навчальної діяльності

- Чи задумувались ви коли-небудь, чому у морі вода солона, хоча

річки, які в нього впадають – прісні? Багато народів світу створювали казки, які так і називались «Чому в морі вода солона?». Адже наші предки не могли пояснити того, що відбувалося навколо них з наукової точки зору і тому створювали казки, в яких все діялося за допомогою чар.

- Проїшов час, людина розкрила багато таємниць природи, і те, що колись було таємничим, стало відомим, тому казкові пояснення зараз видаються смішними. Але казка все ж залишається цікавою та повчальною.

IV. Повідомлення теми уроку.

Сьогодні ми прочитаємо віршовану казку Вадима Скомаровського «Чому в морі вода солона», дізнаємось про взаємини двох братів, поміркуємо над назвою казки, навчимося виразно читати твір, характеризувати дійових осіб, висловлювати свої думки щодо прочитаного.

V. Відомість про письменника

Вадим Скомаровський (рік народження 1 червня 1937 р.)

Народився Вадим Скомаровський 1 червня 1937 року. Його рідне село Балико-Щучинка (Кагарлицький район на Київщині) лежить на покраяному ярами правому березі Дніпра, довкола ліси, а в лісах – озера. А які багатозначні і загадкові там назви місцевостей – Криничний яр, Воронів ліс, Боброве озеро, Чаїний острів. Ця багата природа розвивала творчу уяву майбутнього поета, дещо скрашала його дитинство, яке припало на роки Великої Вітчизняної війни. На фронті загинув батько Вадима Скомаровського. Мати все життя працювала вчителькою. І Вадим після закінчення семирічки, а потім Ржищівського педучилища працював учителем у Бородянській школі на Київщині. Згодом В.Скомаровський закінчив Ізмаїльський педінститут. І подальша його журналістська, та робота головним редактором і директором видавництва “Молодь” була тісно пов’язана зі школою, з дітворою та молоддю.

1956 року Вадим Скомаровський надрукував у журналі “Піонерія” свій перший вірш для дітей і, можливо, сам того не знаючи, зробив свій вибір: став на літературний шлях і назавжди залишився вірним юним читачам.

Найкращі твори В.Скомаровського зібрано у книжці “Свіжа борозна”, яка вийшла друком у видавництві “Веселка” у 1987 році і за яку поет отримав у 1989 р. Літературну премію імені Лесі Українки.

У біографічних поемах Вадима Скомаровського багато цікавої

пізнавальної інформації, з особливим хвилюванням зображено картини Великої Вітчизняної війни

VI. Вправи на вдосконалення техніки читання..

1. Розчитування.

2. Робота над скоромовкою.

НА СТОЛІ СТОЇТЬ СІЛЬНИЦЯ.

У СІЛЬНИЦІ СІЛЬ СОЛИТЬСЯ

3. Гра «Доповни речення»

4. Вправа «Читай швидко»

VII. Опрацювання казки В. Скомаровського «Чому в морі вода солоня»

1. Словникова робота.

Крокви Рядно Баклан

Мідяки Брила Баркас

Лагідна Доволі Фелюга

Ятрили Нівроку Барак

Квапився Сягнула Злидні

Сваволя

- Прочитайте слова в колонках.

- До слів перших двох колонок доберіть синоніми. (*Підпорки, гроші, ласкава, роз'їдали, поспішав, шматок полотна, камінь, досить, незвичайна, дістала*).

- Значення слів третьої колонки прочитайте на дошці.

Баклан — водоплавний морський птах.

Баркас — велике судно з веслами.

Фелюга — невеличке парусне судно.

Барак — тимчасове житло з дерева.

Злидні — бідність.

Сваволя — несправедливість.

2. Читання казки комбінованим способом.

— Чому море стало солоним?

3. Самостійне мовчазне читання учнями.

4. Робота над змістом казки. Вибіркове читання.

- Прочитайте, якими були брати, коли жили з батьком. Чим вони відрізнялися?
- Яке горе спіткало братів? Як молодший брат сприйняв біду? А як старший?
- Як жив після загибелі батька старший син? Прочитайте, як жилося меншому брату?
- Чому молодший брат не вельми зрадив жорнам? Прочитайте, яку народну мудрість він згадав?
- Як став використовувати юнак ці жорна? Як ви думаєте, чому старший брат вирішив завітати до молодшого?
- Чи погодився молодший брат віддати старшому жорна? Прочитайте.
- Прочитайте, як жорна працювали у старшого брата. Чому він їх не спинив?
- Прочитайте, де зараз жорна і що вони роблять?

5. Характеристика головних героїв. Гра «Добре і погано»

Старший брат

добре

стрункий
гожий
не пустун
не плаксун

погано

жадібний
жорстокий
байдужий
зздрісний
злий, скупий
грубіян, ображав брата
улесливий

- Яким змальовано у казці старшого брата?
- Які риси були головними у його ставленні до життя?
- Знайдіть у тексті підтвердження кожній рисі вдачі старшого брата: злості, заздрощам, жадібності.

Молодший брат

добре

лагідний
щедрий
не пустун
не плаксун
стрункий,гожий
любив за батька
пробачив усе братові

погано

не мав міцного характеру
не вмів за себе постояти
розкис ,похнюпив носа
не опирався братові
усе терпів

- А які риси притаманні молодшому братові?
- Знайдіть підтвердження цьому в тексті.
- Які риси були спільні в обох братів?

6. Вправи на розвиток швидкості читання.

Гра «Знайди речення».

Вчитель читає початок речення, діти знаходять і читають його продовження.

-.. "позич на день..."
-.. "хитнулись крокви" ...,
-.. "минув чи рік" ...,
-... "останнього гроша".

7. Виразне читання всього тексту (по 2 строфи).

- Доберіть правильну інтонацію до строф:

8, 9, 11, 16, 22, 30.

— Зверніть увагу на тон, яким будете читати слова кожного з братів.

